

**Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamuse teemal „Euroopa uus sotsiaalvaldkonna tegevuskava”**

(2009/C 27/22)

25. oktoobril 2007 sai Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee tulevaselt eesistujariigilt Prantsusmaalt taotluse koostada ettevalmistav arvamuse teemal:

„Euroopa uus sotsiaalvaldkonna tegevuskava”.

Asjaomase töö ettevalmistamise eest vastutava tööhõive, sotsiaalküsimuste ja kodakondsuse sektsiooni arvamuse võeti vastu 10. juunil 2008. Raportöör oli Jan OLSSON.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis täiskogu 446. istungjärgul 9.–10. juulil 2008 (9. juuli istungil) vastu järgmise arvamuse. Poolt hääletas 133, vastu hääletas 2, erapooletuks jäi 4.

Käesoleva arvamuse vastuvõtmisel ning arvestades 12. juunil toimunud referendumit Lissaboni lepingu kohta, on vaja selgitada kõnealuse lepingu olukorda ja tulevikku. Arvamuses viidatakse ulatuslikult Lissaboni lepingule ning selle sotsiaalpoliitilisele mõõtmele ja potentsiaalile. Komitee on seisukohal, et uus ambitsioonikas ja kõiki kaasav Euroopa sotsiaalvaldkonna tegevuskava on endiselt asjakohane ja veelgi vajalikum.

**1. Järeldused ja soovitus**

1.1 Euroopa uus sotsiaalvaldkonna tegevuskava on vajalik selleks, et Euroopa Liidu sotsiaalne areng vastaks majanduse ja turu arengule. See on otstarbekas uue Lissaboni lepingu valguses, millega luuakse uusi võimalusi, kohustusi ja eesmärgi, et uuesti käivitada kaasavam ja dünaamilisem sotsiaalne Euroopa. Euroopa uus sotsiaalvaldkonna tegevuskava peaks reaalselt ja praktiliselt edendama ELi sotsiaalpoliitika eesmärgi ja püüdlusi pärast 2010. aastat ning moodustama ulatusliku poliitilise tegevuskava.

1.2 Sotsiaaldialoog jääb üheks peamistest alustaladest ja seda tuleb tugevdada. Programm peaks taastama seosed kodanikega ja organiseeritud kodanikuühiskonnaga, võimaldades nn alt üles kaasavaid menetlusi, sealhulgas dialoogi kodanikuühiskonnaga, et toimida koos ELi algatustega.

1.3 Elukõige tuleks tegevuskavas käsitleda selliseid poliitika- valdkondi nagu elukvaliteet, sotsiaalsed põhiõigused, kodanike kaasamine, sotsiaalne solidaarsus, tööhõive ja kvaliteetne töö, sotsiaalne ettevõtlikkus, muutuste juhtimine, sotsiaalsete põhistandardite edendamine ELi välissuhetes, -eriti kaubanduse valdkonnas. Kasutada tuleks kõiki kättesaadavaid instrumente ja vahendeid. Ühenduse meetod tuleks säilitada, kuid seda tuleks täiendada muude nn uute meetoditega. Kehtiva eelarve rahalised vahendid võib programmi toetamiseks ümber jaotada. Pärast 2013. aastat toimuv eelarvereform peab keskenduma sotsiaalsele ühtekuuluvusele.

**2. Sissejuhatus — taust**

2.1 Tulevane ELi eesistujariik Prantsusmaa on esitanud Euroopa sotsiaalvaldkonna tegevuskava idee Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele.

2.2 Prantsusmaa taotlust võib käsitleda kui järelekomitee varasemale arvamusele teemal „Kokkuvõtte Euroopa ühiskonna tegelikkusest”, milles tehti ettepanek, et „Euroopa ees seisvate sotsiaalsete probleemide osas uue konsensuse aluse loomiseks võiks visandada uue sotsiaaltegevuste kava, võttes arvesse nii majanduslikku olukorda kui ka sotsiaalseid ootusi”<sup>(1)</sup>.

2.3 Nimetatud arvamuses osutati 1989. aasta *Euroopa sotsiaalvaldkonna tegevuskavale*, mis moodustas *Euroopa sotsiaalmudeli* lahutamatu osa ning näitas ühtse siseturu *sotsiaalse mõõtme* tegelikkuse olukorda. See oli kolmeaastane tegevuskava, „keskne toetus komisjoni sotsiaalvaldkonna algatustele” ning sisaldas 45 selget meedet, mida peeti „kohustuslikuks, et liikuda edasi selleks, et ühenduse tasandil konkreetselt väljendada põhimõtteid, mis on sätestatud ühenduse töötajate sotsiaalsete põhiõiguste hartas”<sup>(2)</sup>. Meetmed olid õiguslikud ja mitteõiguslikud, hõlmates ühenduse tegevust peaaegu kõigis sotsiaalküsimustes, et saavutada asutamislepingu eesmärki parandada elu- ja töötingimusi.

2.4 Euroopa sotsiaalvaldkonna seadustik, mis 1989. aasta sotsiaalvaldkonna tegevuskava järel saavutati, ei ole suutnud sammu pidada praeguste globaliseerumisest, kliimamuutustest ja demograafilisest arengust tulenevate majanduslike ja sotsiaalsete väljakutsetega. Need väljakutsed on muutunud aina teravamaks majanduskasvu aeglustumise, finantsturgudel valitseva segaduse ja ähvardava toidukriisi tõttu. Mõned rühmad ja kodanikud tunnetavad isegi Euroopa sotsiaalpoliitika ummikseisu võrreldes siseturu poliitika edusammudega.

<sup>(1)</sup> Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 18. jaanuari 2007. aasta arvamuse teemal „Kokkuvõtte Euroopa ühiskonna tegelikkusest”, raportöör: Jan OLSSON (ELT C 93, 27.4.2007), punkt 5.8.

<sup>(2)</sup> „From the Charter to the Programme” (Hartast programmini), Social Europe 1/90, lk 28.

2.5 Sotsiaalküsimuste kokkuvõtte näitas, et rikkalik ja kiirelt muutuv Euroopa ühiskond pakub rohkem võimalusi, ent tekivad uued sotsiaalsed ohud. Kokkuvõttes rõhutati selliseid küsimusi nagu sissetulekute ja võrdsete võimaluste erinevused, tööturu muutused, sooline võrdõiguslikkus ja palgaerinevused, laste vaesus ja sotsiaalne tõrjutus, nn põlvkondadevaheline lõhe, muutuvad peremudelid ning juurdepääs eluasemele ja lastehoiule, puuetega inimeste olukord, ränne ja integratsioon.

### 3. Euroopa sotsiaalvaldkonna tegevuskava uus raamistik

3.1 Poliitikud on aina teadlikumad sellest, et Euroopa sotsiaalmudeli eesmärkide täitmiseks on uued poliitikasuunad mõödapääsmatud. Euroopa kodanikud ootavad uusi sotsiaalpoliitika meetmeid, mis peavad olema sotsiaalarengut toetavad ja majanduslikult jätkusuutlikud.

3.2 Lissaboni reformilepinguga luuakse uus võimalus viia ellu Euroopa sotsiaalvaldkonna tegevuskava, seades ELi uued sotsiaalvaldkonna eesmärgid <sup>(3)</sup>: saavutada täielik tööhõive ja sotsiaalne areng, võidelda sotsiaalse tõrjutuse ja diskrimineerimise vastu, edendada sotsiaalset õiglust ja kaitset, naiste ja meeste võrdõiguslikkust, põlvkondadevahelist solidaarsust ja laste õiguste kaitset.

3.3 Reformilepinguga tugevdatakse Euroopa Liidu kohustust saavutada nimetatud sotsiaalvaldkonna eesmärgid.

3.4 Võimalused sotsiaalsemaks Euroopaks on eelkõige talletatud põhiõiguste harta kohustuslikus kõiki valdkondi hõlmava sotsiaalse klausli sättes ning üldhuviteenuste protokollis. Lepingus nähakse ette ka võimalused tõhusamaks koostööks, mida liikmesriigid võivad sotsiaalvaldkonnas edendada ja kasutada <sup>(4)</sup>.

3.5 Lepingus kinnitatakse sotsiaalpartnerite rolli Euroopa majandusliku ja sotsiaalse edasimineku edendamisel. Osalusdemokraatia sätetega nähakse lepingus ette ka uued võimalused ja täiendavad vahendid — näiteks „kodanike algatus” — et kaasata kodanikke ja nende organisatsioone sotsiaalsema Euroopa loomisse. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee peab selles küsimuses aktiivselt osalema.

3.6 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee soovib osutada ka üheksa valitsuse deklaratsioonile <sup>(5)</sup>, milles rõhutati vajadust tugevdada Euroopa sotsiaalmudelit, kuna see on toonud kaasa sotsiaalse arengu ning võib aidata lahendada praeguseid probleeme. Deklaratsioonis on rõhutatud Euroopa institutsioonide kohustust taastada sotsiaalne Euroopa ning kasutada kõiki nende käsutuses olevaid vahendeid, tuues esile sotsiaaldialoogi. „27-liikmeline EL ei saa olla üksnes vabakaubanduspiirkond,

vaid ta peab tagama vajaliku tasakaalu majandusvabaduse ja sotsiaalsete õiguste vahel, nii et siseturgu saaks reguleerida ka sotsiaalsel tasandil”. Välispoliitikas peaks Euroopa Liit edendama oma sotsiaalmudeli väärtusi, et saavutada õiglane globaliseerumine ja inimväärne töö kõigi jaoks.

3.7 Euroopa uut sotsiaalvaldkonna tegevuskava on vaja selleks, et Euroopa Liidu sotsiaalne areng vastaks majanduse ja turu arengule, ning aitaks kinnitada Lissaboni strateegiat ning edendada sotsiaalvaldkonna, majanduse ja keskkonna aspekte, mida siis ühiselt edasi arendada. See on ka uue Lissaboni lepingu taustal õigeaegne, et taaskäivitada kaasavam ja dünaamilisem sotsiaalne Euroopa, mis vastab kodanike vajadustele ja ootustele. Seetõttu tuleb Euroopa sotsiaalvaldkonna tegevuskava täielikult integreerida *tööhõivele, majanduskasvule, sotsiaalsele ühtekuuluvusele ja jätkusuutlikkusele* tuginevasse Lissaboni eesmärkide saavutamisele järgnevasse strateegiasse, milles sotsiaalne mõõde on võrdustatud majandusliku mõõtmega.

### 4. Euroopa uue sotsiaalvaldkonna tegevuskava põhimõtted ja elemendid

4.1 Uus sotsiaalvaldkonna tegevuskava peab kindlalt tuginema Lissaboni lepingus sätestatud Euroopa Liidu väärtustele ja eesmärkidele. See peaks olema raamistik demokraatliku, solidaarsusel põhineva, jätkusuutliku, sotsiaalselt kaasava ja konkurentsivõimelise *kõigi Euroopa kodanike heaolupiirkonna* jaoks, mis põhineb elus esinevate võimaluste laiemal jagunemisel ega jäta kedagi kõrvale, ning on põhiline töövahend põhiõiguste hartas talletatud kodanike õiguste tagamiseks. Euroopa sotsiaalvaldkonna tegevuskava peab sotsiaalsete õiguste, sotsiaalse kaitse ja töötingimuste osas põhinema liikmesriikide positiivsel koostööl, mitte konkureerival „võidujooksul põhja”. Euroopa Liit kinnitab seega oma püüdlusi inimõiguste valdkonnas, et tagada need parimal võimalikul tasemel.

4.2 Euroopa sotsiaalvaldkonna tegevuskavas toetatakse Euroopa sotsiaalmudeli visiooni, mis sisaldab nii sotsiaalse turumajanduse kui ka Euroopa sotsiaalmudeli mõistet. See vastab inimeste vajadustele ja püüdlustele, kaasab kodanikke neile õiguste ja kohustuste andmisega, edendades osalusdemokraatiat, määratledes ja koondades osalejaid tugevdatud sotsiaaldialoogis ja tõhusas kodanikuühiskonna dialoogis. Euroopa uus sotsiaalvaldkonna tegevuskava peaks võimaldama loovat ja uuenduslikku lähenemisi viisi uute väljakutsete ja ohtude käsitlemisele.

4.3 Uus programm peaks põhinema pikaajalistel sotsiaalsetel ja ühiskondlikel väljavaadetest ning vastama uutele ootustele ja reaalsele oludele. Pikaajalise jätkusuutlikkuse perspektiiv peaks esile tooma lastele ja noortele suunatud meetmed.

<sup>(3)</sup> Artikkel 2.

<sup>(4)</sup> IV peatükk, artikkel 10.

<sup>(5)</sup> „Enhancing Social Europe” (Sotsiaalne Euroopa edendamine), esitanud Belgia, Bulgaaria, Kreeka, Hispaania, Prantsusmaa, Itaalia, Küprose, Luksemburgi ja Ungari tööhõiveministrid:  
<http://www.obreal.unibo.it/File.aspx?ldFile=816>

4.4 Programm peaks seetõttu ajakohastama ja taaskinnitama ELi sotsiaalpoliitika eesmärged, ettepanekuid ja püüdlusi pärast 2010. aastat. See peaks olema ulatuslik poliitiline tegevuskava kõigil tasanditel, et luua uut jõudu kogunud sotsiaalne Euroopa, mida toetatakse korrapäraselt ajakohastatavate sotsiaalmeetmete kavadega <sup>(6)</sup> ühistest väärtustest lähtuvalt.

4.5 Euroopa sotsiaalvaldkonna tegevuskava käib käsikäes Euroopa dünaamilise sotsiaalmudeliga <sup>(7)</sup>. Mudeli tugevus tuleneb peamiselt selle suutlikkusest tugineda ühistele väärtustele, mis on omased väga paljudele olukordadele, et luua õigustatud osalejatega ühiselt vahendeid, menetlusi ja meetmeid, võimaldades edusammuna tõelist lähenemist. ELi rahastamis-suutlikkus on otsustav tegur, et tagada järjepidev areng ja võimaldada struktuuriliselt mahajäänud riikidel järele jõuda.

4.6 Programmis tunnistatakse, et majandusareng ja sotsiaalne edasimineku on vastastikku täiendavad ja üksteisest sõltuvad. Majandusliku konkurentsivõime ning sotsiaalse õigluse ja solidaarsuse ühendamine on kõige asjakohasem viis edendada Euroopa inimeste heaolu. Programmis võiks kombineerida avaliku ja erasektori algatusi, pakkudes seejuures toetuse saajatele teatavaid tagatisi, et leida jätkusuutlikke rahalisi vahendeid kaasavaks sotsiaalseks heaoluks. Sellega peaks looma ka raamistiku tagamaks, et üldhuviteenused on universaalsed, kättesaadavad ja kvaliteetsed.

4.7 Uus sotsiaalvaldkonna tegevuskava peaks toetama sotsiaalselt vastutustundlikke ettevõtteid, ausat konkurentsi ja võrdsed tegutsemistingimusi, mis võimaldavad saavutada siseturul õitsengu ilma võimaliku sotsiaalse dumpingu õonestava mõjuta. Seoses sellega peaks kava keskenduma ka eelkõige kvaliteetsetele töökohtadele tulevikus ja sellega kaasnevale vajalikule teadmiste-põhisele ühiskonnale.

4.8 Ettevõtlikkuse laiaulatuslik toetamine, nagu komisjoni poolt määratletud <sup>(8)</sup> — parandab nii majanduslikke kui ka sotsiaalseid tulemusi <sup>(9)</sup>. Ettevõtluse pluralismi tuleks kaitsta ja edendada, et kasutada väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete ja sotsiaalmajandusettevõtete eripärade kaasaegsete eeliseid ja nende panust sotsiaalsesse mõõtmesse. Tuleb koostada Euroopa põhikiri ühingutele, sihtasutustele, vastastikustele ühingutele ja väikeettevõtetele, et luua võrdsed tegutsemistingimused kõigile majanduselusel osalejatele.

<sup>(6)</sup> Komisjon võttis uuendatud sotsiaalmeetmete kava vastu 2. juulil 2008 (KOM(2008) 412 lõplik).

<sup>(7)</sup> Vt Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 6. juuli 2006. aasta arvamus teemal „Euroopa sotsiaalmudel”, raportöör: Ernst Erik EHNMARK (ELT C 309, 16.12.2006).

<sup>(8)</sup> Komisjoni määratlus: „Ettevõtlikkus viitab inimese võimele mõtteid tegudeks muuta. See eeldab loominguilist, uuendusmeelsust ja riskivalmidust, samuti oskust kavandada ja läbi viia oma eesmärkide saavutamist võimaldavaid projekte. See pädevus tuleb kasuks igapäevaelu nii koduses kui ühiskondlikus elus, aitab töötajatel mõista oma töö konteksti ja kasutada ära võimalusi ning on aluseks konkreetsematele oskustele ja teadmistele, mida ettevõtjad sotsiaalses või äritegevuses vajavad.” See pädevus tuleb kasuks igapäevaelu nii koduses kui ühiskondlikus elus, aitab töötajatel mõista oma töö konteksti ja kasutada ära võimalusi ning on aluseks konkreetsematele oskustele ja teadmistele, mida ettevõtjad sotsiaalses või äritegevuses vajavad. „Vt EMSK 25.10.2007 arvamus teemal „Ettevõtlik meelelaad ja Lissaboni tegevuskava”, punkt 2.2. Raportöör oli Sukhdev SHARMA ja kaasraportöör oli Jan ÖLSSON. (ELT C 44, 16.2.2008).

<sup>(9)</sup> Vt Sharma eespool nimetatud arvamus.

4.9 Euroopa sotsiaalvaldkonna tegevuskava peaks põhinema kõikehõlmaval ja ühtsel lähenemisviisil, tegeledes ka sotsiaalpoliitika teistesse poliitikavaldkondadesse süvalaiendamise kontseptsiooniga. Sellest peab saama makromajanduspoliitika, maksu- ja konkurentsipoliitika, säästva arengu strateegia, tööstuspoliitika, territoriaalse ühtekuuluvuse ja ELi välismõõtmeloomulik osa.

4.10 Euroopa uue sotsiaalvaldkonna tegevuskavaga edendatakse reaalset komisjoni poolt hiljuti esitatud uut 21. sajandi sotsiaalset visiooni, mis käsitleb elus esinevaid võimalusi <sup>(10)</sup>. Komisjon teeb ettepaneku luua ELi poliitikaraamistik ning rõhutab, et „võimaluste, juurdepääsu ja solidaarsuse” tegevuskava nõuab pikaajalisi investeeringuid sotsiaalsesse ja inimkapitali. Sellised investeeringud parandavad majandustulemusi ning võivad olla õigustatud ka jätkusuutliku arengu seisukohast. Komitee toetab kindlalt seda mõtet ning leiab, et sotsiaalse ja inimkapitali rahastamise uuenduslikud viisid tuleks tagada nii ELi tasandil kui ka liikmesriikides. ELi eelarvet tuleks sel eesmärgil kohendada. Samuti võiks kaaluda võimalust luua üleeuroopaline laenuvahend sotsiaalse infrastruktuuri arendamiseks.

4.11 Euroopa sotsiaalvaldkonna tegevuskava peaks aitama kaasa ka õiglasema ja tasakaalustatud globaliseerumise saavutamisele, edendades oma sotsiaalmudeli põhimõtteid ja väärtusi ELi välissuhetes. Tuleks pakkuda partnerlusi kolmandate riikidega koos ulatuslikuma tehnilise ja finantsabiga, et edendada sotsiaalset ja kodanikuühiskonna dialoogi ning tööhõive- ja sotsiaalse heaolu poliitikat. Kaubandussuhetes tuleks juhinduda põhiliste inimõiguste ja sotsiaalsete õiguste austamisest, mis on sätestatud näiteks ILO põhimõtetes ja normides <sup>(11)</sup>.

## 5. Mitmetasandiline juhtimine

5.1 Euroopa Liidu institutsioonid peavad täitma oma juhirolli ja neile lepinguga pandud kohustusi, et saavutada sotsiaalne areng. Seetõttu on Euroopa uus sotsiaalvaldkonna tegevuskava kohane. Praktikas tuleks kasutada kõiki lepingus <sup>(12)</sup> selleks ettenähtud olemasolevaid vahendeid ja meetmeid vastavalt vajadusele ja tõhususele, järgides samal ajal subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse nõudeid.

5.2 1989. aasta Euroopa sotsiaalvaldkonna tegevuskava ning 1992. aasta ühtse turu projekt tõestasid mõlemad ühenduse meetodi väärtust. Kuna see meetod kehtib endiselt ka siseturu käimasoleva muutmise puhul, leiab komitee, et see peaks kehtima ka uut jõudu kogunud sotsiaalmõõtmelise puhul. Õiguslikeks meetmeteks on seega 27-liikmelises ELis võimalusi.

<sup>(10)</sup> Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning regioonide komiteele pealkirjaga „Võimalused, juurdepääs ja solidaarsus: uus sotsiaalne visioon 21. sajandi Euroopast”, KOM(2007) 726 (lõplik).

<sup>(11)</sup> Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 22. aprilli 2008. aasta arvamus „Uued kaubanduslepingute läbirääkimised — Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee seisukoht”, raportöör Jonathan PEEL ja kaasraportöör Evelyne PICHENOT (ELT C 211, 19.8.2008, lk 82).

<sup>(12)</sup> Eelkõige Lissaboni lepingu artikkel 136.

5.3 Samal ajal võib ulatuslik ja mitmekesine sotsiaalpartnerite ja muude kodanikuühiskonna organisatsioonide kaasamine eri tasanditel aidata saavutada suurema nn omanikutunde. Kõik asjaomased sidusrühmad peavad osalema, et muuta Euroopa sotsiaalvaldkonna tegevuskava asjakohaseks, reaalseks, praktiliseks ja kodanike soovidele vastavaks. Sel viisil peaks ennetav ja alt-üles lähenemisviis allpool kirjeldatud kujul toimima koos ELi algatustega.

5.4 Kodanike vajadused, mured ja püüdlused tuleb kindlaks määrata. Üks näide võib olla Euroopa Komisjoni algatus tegeliku sotsiaalse olukorra läbivaatamiseks ning seda võib korraldada ka püsivamalt, jõudes ka kohaliku tasandini. Kodanikuühiskonda esindavatel organisatsioonidel on väga oluline ülesanne edastada kodanike nõudmised asjakohasele, sh Euroopa tasandile. Nad peavad korrapäraselt osalema Euroopa Komisjoni korraldatavates hindamistes ja konsultatsioonides, sealjuures täidab komitee oma rolli vahendajana.

5.5 Seoses sellega rõhutab Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee alalise arutelu korraldamise tähtsust kõigil tasanditel, et tegeleda tulevaste väljakutsetega ja strateegiliste valikutega sotsiaalpoliitika valdkonnas. Arutelu eesmärk peaks olema aidata kaasa uue progressiivse konsensuse saavutamisele Euroopa sotsiaalpoliitikas, tuginedes kõigi osapoolte ühisele pühendumisele.

5.6 Valdkondatevaheline, valdkondlik ja riikidevaheline sotsiaaldialoog on endiselt üks sotsiaalse mudeli alustalasid liikmesriikides ja ELi tasandil. Tööandjatel ja ametiühingutel on oluline roll sotsiaalsete väljakutsetega tegelemisel, kuna nad on tugevad liikumapanevad jõud majandusliku ja sotsiaalse arengu saavutamisel. Euroopa sotsiaalpartnerite koostatud ühised analüüsiaruanded ja prioriteedid on asjakohaste meetmete raamistiku olulised elemendid nii ELi kui ka riiklikul tasandil <sup>(13)</sup>.

5.7 Teine alustala on tulevikus kodanikuühiskonna dialoog, mida tuleb selgelt eristada sotsiaaldialoogist. Kodanike ja nende organisatsioonide kaasamine kõigil tasanditel, et ehitada üles sotsiaalne Euroopa, on tõsine väljakutse.

5.8 Majandus- ja sotsiaalnõukogudele ja sarnastele organitele tuleks luua tingimused, et nad saaksid koos asjaomase riigi valitsusega kõigis etappides, et kujundada ja rakendada Euroopa sotsiaalvaldkonna tegevuskava.

5.9 Olemasolevaid partnerlusi ja dialooge sotsiaalpoliitika valdkonnas tuleks praktikas tugevdada. Tuleks levitada ja võimalusel edasi arendada positiivseid kogemusi ja partnerlusi

<sup>(13)</sup> Näiteks ühine analüüsiaruanne „Key challenges facing European Labour markets” (Euroopa tööturu peamised väljakutsed), mille avaldasid BusinessEurope, CCEP ja ETUC oktoobris 2007.

muudeid nii liikmesriikidest kui ka ELi ühtekuuluvuspoliitikast, mis on andnud panuse sotsiaalsesse heolusse.

5.10 Sotsiaalsete ja majanduslike osalejate iseseisvust ja suutlikkust tuleks arendada ja toetada asjakohaste riiklike meetmetega, et luua võimalusi loov keskkond, mis parandab nende suutlikkust väljendada alt-üles perspektiivi ja määrata kindlaks peamised poliitikavaldkonnad.

## 6. Peamised poliitikavaldkonnad

### 6.1 Säästev elukäik

— *Turvalised isiklikud võimalused kollektiivsete kohustuste kaudu.* Ühised põhimõtted üleminekutega toimetulekuks kogu elua jooksul, eriti paindlikkuse ja turvalisuse <sup>(14)</sup> toetamiseks hariduse ja koolituse, teenustele juurdepääsu, säilitatud õiguste ja piisava sissetuleku tagamise kaudu ning avaliku ja/või erasektori poolse rahastamise teel sõltuvalt sellest, millise sotsiaalkindlustuse liigi kasuks on otsustatud. Sotsiaalkindlustussüsteeme tuleks võimaluse korral kohandada ja täiendada kollektiivlepingute ja vastastikuse finantsabi kaudu.

— *Parem elukvaliteet jätkusuutliku sotsiaalarengu harta kaudu,* mis hõlmab näiteks sotsiaalseid põhiõigusi, sotsiaalkaitset, sotsiaalteenuseid, tervishoidu ja patsientide, sealhulgas vaimselt haigete patsientide õigusi.

### 6.2 Sotsiaalsete põhiõiguste tagamine

— *Euroopa põhiõiguste harta.* Harta põhimõtted ja sätted peaksid aitama suunata ja julgustada ELi sotsiaalpoliitilisi arenguid ja meetmeid.

— *Valvelolek kõigi diskrimineerimise vormide vastases võitluses.* Täiendavad õiguslikud ja muud meetmed lepingu <sup>(15)</sup> sätete tagamiseks, et hõlmata kõik diskrimineerimise põhjused.

— *Rahvusvaheliste ja Euroopa inimõiguste alaste dokumentide ratifitseerimine.* Meetmed nimetatud dokumentide sätete tagamiseks ning õiguslikuks ja praktiliseks elluviimiseks ning parem järelevalve ELi ja liikmesriikide poolt. Erilist tähelepanu tuleks pöörata ÜRO lapse õiguste konventsioonile.

<sup>(14)</sup> Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 22. aprilli 2008. aasta arvamus teemal „Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele: „Paindlikkuse ja turvalisuse ühiste põhimõtete poole: rohkem paremaid töökohti paindlikkuse ja turvalisuse kaudu”, raportöör Jan JANSON ja kaasraportöör Christian ARDHE (ELT C 211, 19.8.2008, lk 48).

<sup>(15)</sup> Lissaboni lepingu artikkel 16e (endine artikkel 13).

## 6.3 Inimeste kaasamine- suutlikkuse arendamine

— Euroopa teadmiste suurendamise programm <sup>(16)</sup>. Elukestva õppe võtmeprioriteetid ja meetmed, andes neile õigusliku aluse ja tagades piisavad rahalised vahendid.

— Euroopa noortepakti rakendamine, eelkõige

— noorte tööhõivepakett, mis põhineb olulistel investeeringutel, mis aitavad noortel saada esimese korraliku töökogemuse, millele järgneb alaline töö tööturul;

— teise võimaluse andmine kooli pooleli jätnutele.

— Ühenduse integratsioonipoliitika raamprogramm. Tõhusad ja ühtsed õigused, mis tuginevad sisserändajate, pagulaste ja vähemuste integratsiooni poliitikale, mida toetatakse ulatuslike rahaliste vahenditega. Alaline toetus kavandatavale Euroopa integratsioonifoorumile, mille Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ja komisjon soovivad luua, et anda sisserändajatele võimalus arvamust avaldada.

## 6.4 Kõigile mõeldud ühiskonna suunas

— Vaesuse kaotamine

— säilitada eesmärk kaotada vaesus kõigis liikmesriikides;

— rakendada eesmärk kaotada täielikult laste vaesus;

— korralikud pensionid võitlemaks eakate vaesuse vastu;

— luua ühtsed põhimõtted korraliku miinimumsissetuleku puhul, järgides subsidiaarsuse põhimõtet.

— Sooline võrdõiguslikkus

— rakendada soolise võrdõiguslikkuse pakti (õigusaktidega, avatud kooskõlastusmeetodiga ja ühtsete põhimõtetega);

— tagada naiste individuaalsed õigused;

— suurendada nende osalemist kõigis ühiskonnasektorites;

— võidelda naiste vaesuse vastu;

— investeringud taskukohase hinnaga ja juurdepääsetavasse lastehoidu ja vanurite hooldusse;

— maksu- ja sotsiaalkindlustussüsteemide läbivaatamine;

— võitlus naiste vastu suunatud vägivalga vastu.

<sup>(16)</sup> Vt Günther Schmied: „Transitional Labour Markets: Managing Social Risks over the Life Course” (Üleminekuetapis tööturul: sotsiaalsete riskide juhtimine kogu elua jooksul, ettekanne tööhõive- ja sotsiaalministrite mitteametlikul kohtumisel Portugalis Guimaráceses juulis 2007: [http://www.mtss.gov.pt/eu2007pt/en/preview\\_documentos.asp?r=29&m=pdf, lk 69](http://www.mtss.gov.pt/eu2007pt/en/preview_documentos.asp?r=29&m=pdf, lk 69)).

— Vananeva ühiskonna vajadustele vastamine

— panna ELi riigipeade poolt vastu võetud perede liit (Alliance for the Family) selles küsimuses tegutsesma;

— luua eakate inimeste liit (Senoir Citizens' Alliance) <sup>(17)</sup>;

— tagada üldine juurdepääs ja säästev finantsalane jätkusuutlikkus pikaajalise hoolduse puhul;

— algatada uurimisprogramm;

— luua parimate tavade vaatluskeskus.

— Ulatuslik ELi puuetealane strateegia

— koostada puudega isikute vajadustele vastava diskrimineerimisvastase raamistiku ettepanek;

— tugevdada puudega isikute vajaduste süvalaiendamise põhimõtet kõikides poliitikavaldkondades;

— koostada põhjalik õiguslike meetmete kogum ning muude õigusaktide mõjuhindanguid.

— Paremad üldhuviteenused

— õigusliku stabiilsuse rajamine, mis on vajalik selleks, et tagada üldhuviteenuste ning eelkõige sotsiaalsete üldhuviteenuste toimimine ja nende kvaliteedi säilimine, võttes asjakohaselt arvesse üksikute sidusrühmade rolli;

— kvaliteedivahendite väljatöötamine ja nende jälgimine, hindamiseks selliste teenuste tulemuslikkust ja suurenevat tõhusust, sealhulgas kulutõhusust;

— investeringute edendamine avaliku ja erasektori kombineeritud finantsvahendite (avaliku ja erasektori partnerlused), eelkõige avaliku sektori infrastruktuuriprojektide kaudu, mille toimimisega suudetakse toota kasumit.

## 6.5 Tööhõive ja kvaliteetse töö tagamine

— Ambitsioonikas ja tõhus Euroopa tööhõivestrateegia, eelkõige mõõdetavad sihtmärgid aktiveerimise, elukestva õppe, noorte tööhõive ja soolise võrdõiguslikkuse valdkonnas, mida saab kasutada võrdluseks. Komisjonile tuleks anda rohkem jõustamisvolitusi.

— Muuta liikuvus võimalikuks kõigi jaoks. Tuleks kasutada siseturu eelseid, rakendades täiel määral tööjõu vaba liikumist ELis, koos järgmiste teguritega:

— piisavad sotsiaalkindlustusmeetmed (sotsiaalkindlustuse tõhus riikidevaheline kooskõlastamine ning sotsiaalsete õiguste ülekandmise võimalus pensionide ja tervishoiu valdkonnas);

<sup>(17)</sup> SOC/308, arvamuse eelnõu teemal „Eakate vajaduste arvestamine”, raportöör on Renate HEINISCH. Euroopa Liidu Teataja seni avaldamata (Arvamus on vastu võetud 2008. aasta septembris).

- juurdepääs eluasemele, lastehoiule ja haridusele;
  - lähetatud ja liikuvate töötajate ning vastuvõtva riigi töötajate võrdne kohtlemine;
  - töötajate lähetamise tõhusamad ja kooskõlastatud kontrollimehhanismid.
- Kvaliteetne töö õiglase tasu eest
- ühised põhimõtted, et edendada kõrget töökvaliteeti õiglase tasu eest, vähendades samal ajal ebakindlaid töökohti;
  - meetmed madala kvalifikatsiooniga või veel kvalifikatsiooni mitte omandanud tööliste jaoks;
  - intensiivne tegevus mitteametliku tööga võitlemiseks;
  - Euroopa töökvaliteedi indeksi väljatöötamine;
  - meetmed töötervishoiu ja tööohutuse edendamiseks töökohas koos tõhusate meetmetega uute ohtudega tegelemiseks ning samuti seoses uute töömeetoditega.
- *Igasuguse diskrimineerimise kõrvaldamine tööturul*, rakendades ka tõhusaid strateegiaid, et vähendada soolist lõhet, võidelda tõrjutusega ja luua võimalusi kaasamiseks.

#### 6.6 Ettevõtluse edendamine sotsiaalses kontekstis

Tuleks edendada ettevõtlust selle kõige laiemas tähenduses, et luua suurem majanduskasv ja paremad töökohad ning saavutada sotsiaalne ühtekuuluvus ja võidelda sotsiaalse tõrjutuse vastu.

- *Ettevõtted, eriti sotsiaalettevõtted ja muud sotsiaalmajandusettevõtted* kui ühiskonna ja töö tõhusa sidumise viis.
- Ettevõtlust toetavad komisjoni programmid peaksid jätkuvalt keskenduma kvaliteetsele tööhõivele.
- *Ettevõtete sotsiaalne vastutus*. Muutmaks Euroopa ettevõtete sotsiaalse vastutuse eeskujuks tööandjate, ametiühingute, valitsusväliste organisatsioonide ja avalik-õiguslike asutuste ühistegevuse kaudu, luues lisaks täielikule vastavusele töö- ja sotsiaalõigusele eeskujusid ja häid tavasid säästval viisil, mida toetatakse ELi stiimulitega.

#### 6.7 Struktuurimuutuste ennetamine ja jälgimine

- *Muutuste juhtimine* ettevõtte ja kõigi asjaomaste osapoolte partnerluses, milles töötajate ja nende esindajate osalemine ja konsulteerimine on vajalik asjakohaste lahenduste leidmiseks.
- *Keskonnaalase, tööstusliku, majandusliku ja sotsiaalse mõõtme integreerimine* ELi ettepanekutesse tööstuse, kliimamuutuse ja

keskkonna valdkonnas koos konkreetsete rahastamisvahenditega, et toetada uut tehnoloogiat ja tööhõivet.

#### 6.8 Välismõõtmte rõhutamine

- *Edendada Euroopa sotsiaalmudeli omadusi ELi välispoliitikas* (eelkõige inimväärse töö mõistet, sotsiaaldialogi ja kodanikuühiskonna dialoogi näiteks kaubandus-, AKV ja naabruspoliitikas).
- ILO lähenemisviisi tugevdamine:
  - kõigi asjakohaste ILO konventsioonide (sealhulgas diskrimineerimisvastast võitlust käsitlevad konventsioonid) ratifitseerimine ja rakendamine liikmesriikide poolt;
  - ILO põhistandardite integreerimine kaubanduslepingutesse;
  - ILO järelevalvesüsteemi tugevdamine.
- Sotsiaalse ja keskkonnaalase märgistamise edendamine.
- *Uue üldiste tariifsete soodustuste kava (GSP Plus) süsteemi konventsioonide muutmine lähtepunktiks* <sup>(18)</sup>.
- rahvusvaheliste juhtimissüsteemide edendamine uute tehnoloogiliste ja keskkonnaalaste valikute ja uute rahvusvaheliste finantsnormide jaoks.
- Ettevõtte sotsiaalset vastutust käsitlevate rahvusvaheliste lepingute edendamine.
- *Sisserändepoliitika arendamine ja juhtimine* koostöös päritoluriikidega.

### 7. Meetodid ja töövahendid

#### 7.1 Üldised märkused

7.1.1 Ülioluline on leida asjakohased ja tõhusad meetodid tegelemaks uute väljakutsetega selleks, et toimuks sotsiaalne areng.

7.1.2 Eespool nimetatud lepingu nii olemasolevaid kui ka uusi osasid tuleks täielikult kasutada ning *sotsiaalvaldkonna õigustiku* rakendamist tuleks tugevdada. Sama kehtib muude tegutsemisviiside ja meetmete kohta.

#### 7.2 Uued ja menetluses olevad õigusaktid

7.2.1 Lepingu artiklite 136 ja 137 kohaldamisalas tuleb ellu viia mõned õiguslikud meetmed, nagu:

- *menetluses olevate õigusaktide vabastamine* (tööaeg, töö vahendaja kaudu ja ajutine töö, ülekantavad lisapensionid jne);

<sup>(18)</sup> Vt Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 22. aprilli 2008. aasta arvamus teemal „Uued kaubanduslepingute läbirääkimised — Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee seisukoht“ (punkt 5.7), raportöör Jonathan PEEL ja kaasraportöör Evelyne PICHENOT (ELT C 211, 19.8.2008, lk 82).

- teatavate direktiivide parendamine;
- erandite kaotamine;
- uute tööhõivevormide ja töökohas esinevate uute ohtude raamistiku kehtestamine.

### 7.3 Ülekandmise, järelvalve ja tegevuste hindamise menetluse tugevdamine

- Euroopa Kohtu otsuseid ja nende mõju sotsiaalvaldkonna õigustikule tuleb rangelt järgida ja vajaduse korral tuleb rakendada poliitilisi ja õiguslikke meetmeid, et välistada võõrandamatute põhiõiguste rikkumise võimalus <sup>(19)</sup>.
- Tuleb vabastada sotsiaalpartnerite ja organiseeritud kodanikuühiskonna kogu potentsiaal ühenduse õigustiku, meetmete ja programmide ülevõtmisel ja rakendamisel.
- Tuleb parandada kontrolli- ja uurimissuutlikkust töötervishoiu ja tööohutuse valdkonnas ning töötajate õiguste rakedamist.

### 7.4 Kaas- ja isereguleerimine

7.4.1 Kaas- ja isereguleerimine (kokkulepped, vabatahtlikud tegutsemisjuhised, standardid jne) võivad täiendada ELi õigusraamistikku ja muid meetmeid ka sotsiaalvaldkonnas. Sotsiaaldialoog kui selline on selle vahendi üks osa. Kaas- ja isereguleerimine võib olla dünaamiline protsess, millega reageeritakse tegeliku sotsiaalse olukorra kiirele arengule. Siiski tuleb seda alati põhjalikult hinnata ning tugineda kõigi asjaomaste sidusrühmade osalusele ja vastutusele ning see ei tohiks kaasa tuua nõrgemat õiguslikku olukorda kui olemasolev ühenduse meetod.

### 7.5 Sotsiaaldialoogi sõltumatust ja tõhusust tuleb tugevdada

7.5.1 Käimasolev Euroopa sotsiaalpartnerite ühine tööprogramm aastateks 2006–2008 näitab, et Euroopa sotsiaaldialoog on sattumas silmitsi Euroopa väljakutsetega, eeldusel, et Euroopa sotsiaalpartnerid võtavad vastu vahendid, et luua hästi toimiv ja dünaamiline sõltumatute tööstussuhete kultuur kõigil tasanditel. EL saab seda toetada järgmiselt:

- tagades nõuetekohase konsulteerimise Euroopa sotsiaalpartneritega lepingu artikli 138 alusel;
- tagades oma ühiste pikaajaliste tööprogrammide sujuva rakendamise;

<sup>(19)</sup> Näiteks Laval un Partneri Ltd., Euroopa Kohtu 18. detsembri 2007. aasta otsus nr C-341/05. Viking, Euroopa Kohtu otsus ja Rüffert, Euroopa Kohtu otsus nr C-346/06.

- tugevdades ametiühingute ja tööandjate suutlikkust koolituse valdkonnas ning võttes meetmeid ka uute vahendite abil eelkõige uutes liikmesriikides;

- edendades kollektiivseid riikidevahelisi lepinguid, tagades sotsiaalpartneritele stabiilse õigusraamistiku üleeuroopaliseks kollektiivlääbirääkimisteks, sealhulgas kollektiivlepingute ülevõtmise sätteid;

- arendades edasi töötajate osalemist käsitlevat direktiivi, eelkõige seoses töötajate õigusega teabele ja konsultatsioonile.

### 7.6 Kodanikuühiskonna dialoog — osalusdemokraatia tugevdamine

7.6.1 Lissaboni lepingu osalusdemokraatia sätteid <sup>(20)</sup> näevad ette uued võimalused muude kodanikuühiskonna organisatsioonide kui sotsiaalpartnerite täielikuks kaasamiseks Euroopa sotsiaalpoliitika kujundamisse ning eelkõige Euroopa uue sotsiaalvaldkonna tegevuskava raamistiku kehtestamisse.

7.6.2 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee on organiseeritud kodanikuühiskonna esindusinstituutsioon ELi tasandil. Lissaboni lepinguga laiendatakse komitee vastutusala, et ta saaks täielikult täita oma rolli organiseeritud kodanikuühiskonna ja ELi otsuseid tegevate organite vahendajana. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee vastutab eelkõige osalusdemokraatia edendamise eest. Ta teeb algatusi ning otsib viise ja vahendeid lepingu uue artikli elluviimiseks ning osalemise, konsultatsiooni ja mõjuhinna eri meetodite hindamiseks, mida kasutavad Euroopa Komisjon ja muud ELi instituutsioonid, eesmärgiga muuta need usaldusväärsemaks, kasulikumaks ja rohkem kaasavaks. Seoses sellega kordab komitee oma üleskutset võtta vastu Euroopa ühingute põhikirja <sup>(21)</sup>.

### 7.7 Kodanike algatusõigus — oluline vahend

7.7.1 Kodanike algatusõigust <sup>(22)</sup> võib pidada organiseeritud kodanikuühiskonna üheks olulisemaks vahendiks sotsiaalse Euroopa viimisel kodanikele ja nende sotsiaalsetele ootustele lähemale.

7.7.2 Seetõttu peavad kodanikuühiskonna organisatsioonid hindama selle uues lepingus sisalduva klausli tõhusust. Nad peavad uurima, millistel tingimustel nad saavad seda kasutada ning kuidas see ellu viiakse. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võib sellele analüüsile kaasa aidata, kaasates ka riiklikud majandus- ja sotsiaalnõukogud ning samuti liikmete esindatavad riiklikud organisatsioonid.

<sup>(20)</sup> Artikkel 8b.

<sup>(21)</sup> Vt nt Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 28. jaanuari 1998. aasta arvamus teemal „Vabatahtlikud organisatsioonid ja sihtasutused Euroopas”, raportöör Jan OLSSON (EÜT C 95, 30.3.1998).

<sup>(22)</sup> Artikli 8b lõige 4.

## 7.8 Tõhustatud koostöö

7.8.1 Euroopa Liidu aina suurem mitmekesisus on tõhustatud koostöö poolt rääkiv argument. Liikmesriigid, mis soovivad sotsiaalpoliitika küsimustes edasi liikuda ja kiiremini tegutseda, saavad kasutada seda võimalust, otsides ühiseid ja nõuetekohaseid lahendusi. See ei tohiks muidugi tuua kaasa sotsiaalset dumpingut ega jätta mitteosalevaid pooli täiesti kõrvale. Seoses sellega tuleks märkida, et mõnes valdkonnas teatud liikmesriikide koostöö juba toimib <sup>(23)</sup>.

7.8.2 Mõned võimalikud tõhusama koostöö valdkonnad võivad olla:

- ühtse lähenemisviisi saavutamine selles osas, kuidas integreerida majandus- ja sotsiaalpoliitika euroalas;
- võimalus üle kanda muid sotsiaalseid õigusi kui sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamise määrusega hõlmatud õigused <sup>(24)</sup>;
- meetmed ELi eri strateegiate tugevdamiseks, mis kuuluvad peamiselt liikmesriikide pädevusse, näiteks hariduse valdkonnas.

## 7.9 Avatud kooskõlastusmeetod

7.9.1 Komitee on toetanud avatud kooskõlastusmeetodit erinevates arvamustes, kuid on leidnud, et see peaks olema tõhusam. Avatud kooskõlastusmeetod on andnud teatavaid tulemusi, aga liiga sageli ei ole liikmesriigid piisavalt pühendunud kokkulepitud eesmärkidele ja meetmetele.

7.9.2 Komitee on teinud ettepaneku, et avatud kooskõlastusmeetodit tuleks kasutada selleks, et luua nii kvantitatiivsed kui ka kvalitatiivsed sihtmärgid koos paremate sotsiaalsete näitajatega, ning et seda tuleks kasutada uutes valdkondades, näiteks integratsiooni, põlvkondadevahelise solidaarsuse ja puudega inimestega seotud poliitikas.

7.9.3 Avatud kooskõlastusmeetodit tuleks rohkem kasutada kohalikul tasandil, kajastades seeläbi kaasavat alt-üles lähenemisviisi ning partnerite ja poliitika vajalikku kooskõlastamist, et saavutada kohalik ja piirkondlik areng struktuurifondide toel.

7.9.4 Mõned ettepanekud:

- kohalikud, piirkondlikud ja riiklikud tegevuskavad kui Euroopa sotsiaalvaldkonna tegevuskava oluline osa;
- avatud kooskõlastusmeetodi võrdlusuuring, kasutades sihtmärke ja näitajaid, vastastikust hindamist ning heade tavade tutvustamist, millega tuleks rõhutada organiseeritud kodanikuühiskonna juhtimist ja eelkõige osalemist kõigil tasanditel ning riiklikes majandus- ja sotsiaalnõukogudes.

<sup>(23)</sup> Näiteks euro ja Schengen.

<sup>(24)</sup> Määrus 883/04.

## 7.10 Ühised põhimõtted

7.10.1 Hiljutistes komisjoni algatustes (näiteks paindlikkuse ja turvalisuse teemal) on tutvustatud nn uut meetodit, mis tugineb ühiste põhimõtetele, mis on soovitud, mida liikmesriigid võivad soovi korral järgida <sup>(25)</sup>.

7.10.2 Meetod tundub olevat kasulik, kui see keskendub väga spetsiifilistele teemadele, ning kui liikmesriigid soovivad teha edusamme isegi siis, kui ELi pädevus on piiratud. Kuna hõlmatud on paljud poliitikavaldkonnad, siis on vaja integreeritud lähenemisviisi.

7.10.3 „Ühiste põhimõtete meetod” on ka võimalus kaasata organiseeritud kodanikuühiskond nii nimetatud põhimõtete koostamisse kui ka läbirääkimistesse ja rakendamisse.

7.10.4 Siiski on tungiv vajadus leida seoseid teiste ELi instrumentide ja meetoditega, näiteks avatud kooskõlastusmeetodi ja Lissaboni strateegia koosuuuunistega, et hinnata ja mõõta selle uue meetodi tõhusust ja nõuetekohast kohaldamist. Elluviimisel on oluline ühiste põhimõtete tegelik austamine, et see ei viiks ebaõiglase konkurentsitingimusteni.

## 7.11 Näitajad

7.11.1 Komitee teeb ettepaneku viia Euroopa sotsiaalvaldkonna tegevuskava raames ellu kindel näitajatega seotud meede, milles osalevad aktiivselt asjaomased sidusrühmad. Meede peaks:

- looma uued heaolu näitajad, mis ei ole tihedalt seotud SKT või RKTga, ent mis võimaldavad näidata sotsiaalarengu valdkonnas tehtud edusamme <sup>(26)</sup>;
- töötama välja kvaliteetsed, usaldusväärsed ja võrreldavad sotsiaalsed näitajad, et anda piisavalt üksikasjalik ja õige pilt eesmärkidega seotud arengust;
- arendama välja kvalitatiivsed näitajad, et mõõta näiteks juurdepääsetavust ja kvaliteeti seoses ootustega, samuti kasutajate kaasatust ja kasutajasõbralikku suhtumist näitamaks, kuidas kodanike vajadustele vastatakse.

## 7.12 ELi poliitika mõjuhindamine

7.12.1 Euroopa Liidu õigusakte, poliitikat ja programme tuleks uurida nende sotsiaalsete tagajärgede seisukohast. Komisjon vastutab eelkõige selliste mõjuhinnangute eest, mis peaksid tihedalt kaasama kõik asjaomased osapooled. Kõiki peamisi sotsiaalpoliitika valdkondi, eriti nende mõju tööhõivele, majanduskasvule, sotsiaalsele ühtekuuluvusele ja jätkusuutlikkusele, tuleks hinnata viie aasta kaupa. Vajaliku analüüsi ja hindamise toetamiseks tuleks kehtestada kvaliteedikriteeriumid.

<sup>(25)</sup> Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Paindlikkuse ja turvalisuse ühiste põhimõtete poole: rohkem paremaid töökohti paindlikkuse ja turvalisuse kaudu”, KOM(2007) 359 lõplik ja muud (ELT C 211, 19.1.2008, lk 48).

<sup>(26)</sup> Koosõõlas Nobeli preemia võitnud majandusteadlase Amartya Seni tööga.



### 7.13 Rahalised vahendid

7.13.1 Eelarvevahendit sotsiaalvaldkonna tegevuskava rakendamiseks tuleks vaadelda laiemas perspektiivis nii ELi kui ka riikide rahaliste vahendite suhtes.

7.13.2 Eelarve reformi puhul tuleks erilist tähelepanu pöörata majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse toetamise meetmetele. Vahendite ümberjaotamine on vajalik selleks, et kaitsta ja edendada ühtekuuluvust, tööhõivet ja Euroopa sotsiaalmudelit ning selle kaudu Euroopa sotsiaalvaldkonna tegevuskava koostöös iga viie aasta järel tehtavate analüüsidega (vt punkt 7.12.1).

7.13.3 Sellegipoolest võib kuni uue eelarve jõustumiseni (2013) teha teatavaid eraldi olemasoleva eelarve raames nii liikmesriikidega peetavate uute läbirääkimiste alusel kui ka ilma läbirääkimisi pidamata.

7.13.4 On vaja suuremat sidusust ja koostööstamist eri fondide vahel (nt ühtekuuluvus-, regionaal-, sotsiaalfond, maaelu

arengu fond, Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond), et integreerida sotsiaalmõõde eri poliitikavaldkondadesse.

#### 7.13.5 Keskmise tähtajaga algatuste ettepanekud:

- vaadata läbi Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fond, pöörates erilist tähelepanu kohaldamisalale, kohaldamismetoditele ning paremale juurdepääsule rahastamisele, sealhulgas seose tugevdamisele Euroopa Sotsiaalfondiga. Tuleks kaaluda Globaliseerumisega Kohanemise Euroopa Fondi võimalikku laiendamist, et hõlmata kliimamuutuste ja keskkonnapoliitika mõju tööhõivele;
- struktuurifondid peaksid paremini reageerima väikesemahulistele ent tõhusatele tugistruktuuridele rohujuure tasandil;
- võiks luua sotsiaalvaldkonna innovatsioonifondi, et toetada uusi eksperimentaalset laadi algatusi koostöös EQUALi programmist saadud positiivse kogemusega;
- kiiresti luua demograafiafond <sup>(27)</sup>;
- tugevdada Euroopa integratsioonifondi.

Brüssel, 9. juuli 2008

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee  
president  
Dimitris DIMITRIADIS

<sup>(27)</sup> Vt Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 18. detsembri 2007. aasta arvamus teemal „Neljas ühtekuuluvusaruanne”, raportöör: Olivier DERRUINE (ELT C 120, 16.5.2008).